

1. WPROWADZENIE

Celem opracowania jest dokonanie rozpoznania walorów przyrodniczych w miejscowości Gębarzewo, na przylegających do siebie działkach o numerze ewidencyjnym: 31/5 i 31/3. Inwentaryzacja obejmowała analizę występujących siedlisk i chronionych w Polsce gatunków roślin.

Podczas badań dokonano analizy i określenia wpływu planowanej inwestycji na siedliska przyrodnicze i chronione gatunki roślin.

Omawiany teren zawiera się w całości, według podziału fizjograficznego Kondrackiego (2009), w obrębie prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Wielkopolsko-Kujawskiego, mezoregionu Pojezierze Gnieźnieńskie.

W ujęciu geobotanicznym obszar ten mieści się w obrębie Prowincji Środkowoeuropejskiej, Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Działu Branderbursko – Wielkopolskiego, Krainy Środkowowielkopolskiej, Okręgu Pojezierza Gnieźnieńskiego, Podokręgu Czarniejewskiego (Matuszkiewicz 2008).

Obszar objęty inwentaryzacją przyrodniczą znajduje się w strefie wiejskiej, od strony zachodniej bezpośrednio graniczy z zakładem karnym oraz drogą polną. Od strony wschodniej graniczy z czynną linią kolejową, a także luźną zabudową mieszkalną. Należy zaznaczyć, iż cały omawiany teren otoczony jest murem betonowym. Zdecydowaną większość obszaru stanowią bocznic kolejowe z których podkłady wraz z szynami zostały zdemontowane. Obecnie pozostała tylko jedna używana bocznic kolejowa. Na osi północ – południe w centralnej części przebiega wewnętrzna droga umożliwiająca przejazd przez cały inwentaryzowany obszar. W części wschodniej znajdują się trzy budynki, obecnie nie wykorzystywane do jakiejkolwiek działalności. W obrębie planowanej inwestycji wyróżniono zbiorowiska roślinne głównie z klasy *Artemisietea vulgaris* – zbiorowiska roślin wieloletnich na siedliskach ruderalnych, *Stellarietea mediae* – zbiorowiska chwastów, *Molinio-Arrhenatheretea* – półnaturalne i antropogeniczne zbiorowiska łąkowe, *Koelerio glaucae* – *Corynephoretea canescentis* – murawy na piaszczystych lub żwirowatych, suchych siedliskach niewapiennych.

Siedliska jak i gatunki roślin wykazane na opisywanym terenie należą do roślin powszechnie występujących na terenach otwartych i nasłonecznionych, nieużytkach oraz na siedliskach przydroży. Nie są objęte ochroną prawną, za wyjątkiem kocanek piaszkowych, które znajdują się na liście roślin będących pod częściową ochroną.

2. WYNIKI INWENTARYZACJI I WALORYZACJA

2.1. Inwentaryzacja

2.1.1. Typy ekosystemów i ich waloryzacja

2.1.1.1. Typy zbiorowisk roślinnych i gatunki roślin

Zbiorowiska roślinne występujące na obszarze planowanego przedsięwzięcia, to w głównej mierze zbiorowiska o charakterze ruderalnym i segetalnym z gatunkami roślin występującymi pospolicie na terenie całego kraju. Na badanym obszarze stwierdzono tylko jeden gatunek rośliny objętej ochroną częściową w Polsce – *Helichrysum arenarium* kocanki piaszkowe. Szczegółowe rozmieszczenie oraz ilość osobników zamieszczono w tabeli x oraz na rycinie x.

W części centralnej i wschodniej obejmującej obszar bocznic kolejowych oraz terenów bezpośrednio przyległych to głównie zbiorowiska ruderalne związane z mało stabilnymi siedliskami, stwierdzono:

- *Papaveretum argemone* Kruseman et Vlieger 1939 – zespół maku piaszkowego z wczesnowiosennymi gatunkami

- *Arenario-Sedetum acris* (Hallberg 1971) Pass. 1977 - antropogeniczne zbiorowisko z dominacją rozchodnika ostrego *Sedum acre*
- *Melilotetum albo-officinalis* Sissingh 1950 – kadłub zbiorowiska z nostrzykami: białym i żółtym *Melilotus alba*, *M. officinalis*
- *Onopordetalia acanthii* Br.-Bl. et R.Tx. 1943 em. Görs. 1966 - kadłub z żmijowcem zwyczajnym *Echium vulgare*
- *Erodio-Senecionetum vernalis* - ruderalne murawy z udziałem starca wiosennego *Senecio vernalis*

Ponadto stwierdzono występowanie gatunków zbiorowisk ciepłolubnych m. in.: kostrzewa murawowa *Festuca trachyphylla*, wilczomlec sosnka *Euphorbia cyparissias*, pięciornik srebrny *Potentilla argentea*, koniczyna polna *Trifolium arvense*, piaskowiec macierzankowy *Arenaria serpyrifolia* i niezapominajka piaskowa *Myosotis stricta*, Z ruderalnych, z klasy *Artemisietea vulgaris*: farbownik lekarski *Anchusa officinalis*, wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare*, wiesiołek dwuletni *Oenothera biennis* *Trifolium pratense*, cykoria podróżnik *Cichorium intybus*, kozibród wielki *Tragopogon dubius*. Nielicznie wzdłuż linii bocznic notowano siewki brzozy brodawkowatej *Betula pendula*, sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris*. W pasach pomiędzy bocznicami dominowała głównie jeżyna *Rubus sp.* Fragmenty muraw napiaskowych z kocankami piaskowymi *Helichrysum arenarium* notowano głównie w środku nieistniejących bocznic kolejowych. Zadrzewienia w tej części obszaru to sztuczne nasadzenia sosny zwyczajnej *P. sylvestris*. w przedziale wiekowym 20 – 40 lat, biegnące wzdłuż ogrodzenia od strony wschodniej.

W części zachodniej omawianego terenu dominują murawy z gatunkami ciepłolubnymi oraz łąkowymi. Wyróżniamy tu Zb. *Poa pratensis*-*Festuca rubra* Fijałkowski 1959 - płaty z wiechliną łąkową *Poa pratensis* o charakterze zbiorowiska kadłubowego oraz fragmenty murawy napiaskowej z jastrzębcem kosmaczkiem *Hieracium pillosella*, kocankami piaskowymi *Helichrysum arenarium*, niezapominajką piaskową *Myosotis stricta*, rozchodnikiem ostrym *Sedum acre* i szczotliczą siwą *Corynephorus canescens*. Ponadto liczne są: kostrzewa murawowa *Festuca trachyphylla*, pięciornik srebrny *Potentilla argentea*, wilczomlec sosnka *Euphorbia cyparissias*, koniczyna polna *Trifolium arvense*, bylica polna *Artemisia campestris*, koniczyna drobnogłówkowa *Trifolium dubium*, tobołki polne *Thlaspi arvense*, wyka ptasia *Vicia cracca*. Niektóre fragmenty są porośnięte jeżyną *Rubus sp.* oraz zwartymi płatami wrotyczu pospolitego *Tanacetum vulgare*. Zadrzewienia tej części terenu wzdłuż ogrodzenia betonowego od strony zachodniej stanowią głównie sosna zwyczajna *P. sylvestris* z domieszką dębu szypułkowego *Quercus robur*, jabłoni *Malus sp.*, dzikiego bzu czarnego *Sambucus nigra* oraz głogu jednoszyjkowego *Crataegus monogyna*. Od strony południowej graniczącej z ogrodzeniem zakładu karnego występują niewielkie, prawdopodobnie sztuczne nasadzenia sosny zwyczajnej *P. sylvestris*. Natomiast w części północnej występuje zwarty płat robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* z domieszką dębu szypułkowego *Q. robur* o charakterze sukcesji wtórnej. Ponadto w centralnej części odnotowano pojedyncze osobniki brzozy brodawkowatej *B. pendula*, głogu jednoszyjkowego *Crataegus monogyna* oraz niewielki płat z podrostem topoli osiki *Populus tremula*. Kilkuletnie siewki sosny zwyczajnej występują na całym omawianym terenie.

Tabela 1 Wykaz odnotowanych płatów wraz szacowaną ilością osobników kocanek piaskowych

Lp.	Szacunkowa ilość osobników	Lokalizacja

1	10	
2	20	
3	10	
4	10	
5	15	
6	20	
7	10	
8	10	
9	50	
10	40	
11	25	
12	10	
13	20	
14	20	
15	30	
16	30	
17	30	

Waloryzacja

Na terenie objętym inwentaryzacją odnotowano rozproszone na całym obszarze fragmenty muraw napiaskowych z kocankami piaskowymi *Helichrysum arenarium*, gatunku będącego pod ochroną częściową.

Brak okazałych drzew. Zadrzewienia są niewielkiej wartości i mają charakter nasadzeń, bądź sukcesji naturalnej. Dendroflorę stanowią gatunki pospolicie występujące, często stosowane jako nasadzenia. Skala planowanej wycinki drzewostanu wynikającej z kolizji inwestycji nie stanowi ewentualnego zagrożenia dla lokalnych populacji wykazanych gatunków.

Nie stwierdzono występowania ekosystemów o wysokich walorach przyrodniczych, które wymagałyby ochrony. Są to głównie siedliska synantropijne i ruderalne często z gatunkami jednorocznymi, przystosowanymi do zmiennych warunków.

3. OCENA WPŁYWU NA OBSZARY CHRONIONE ORAZ OGÓLNA OCENA WPŁYWU NA WALORY PRZYRODNICZE

3.1. Obszary chronione

Na terenie opracowania nie występują obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Na podstawie analizy lokalizacji planowanej inwestycji, typów biocenoz występujących na tym terenie, a także charakteru zagospodarowania terenów przyległych należy stwierdzić, że inwestycja nie wpłynie znacząco negatywnie na lokalną migrację flory oraz walory krajobrazowe.

4. WNIOSKI

Na podstawie przeprowadzonych analiz można sformułować następujące wnioski:

1. W obrębie badanego terenu stwierdzono występowanie jednego gatunku objętego ochroną częściową – kocanek piaskowych
2. Teren objęty inwentaryzacją to głównie zbiorowiska o charakterze ruderalnym/segetalnym, pospolicie występujące na terenie całego kraju
3. Realizacja inwestycji nie wpłynie znacząco negatywnie na lokalne populacje roślin oraz drzew
4. Ewentualna wycinka drzew i krzewów nie wiąże się z wycinką okazałej i cennej dla obszaru inwentaryzacji dendroflory.

Fot. 1 Fragment nasadzeń sosnowych przy ogrodzeniu zakładu karnego

Fot. 2 Fragment murawy z kocankami piaskowymi

Fot. 3 Nasadzenia sosny przy ogrodzeniu w wschodniej części terenu

Fot. 4 Fragment murawy z starcem wiosennym

Fot. 5 Płat z jeżyny pomiędzy drogą wewnętrzną a zlikwidowaną bocznicą kolejową

Fot. 6 Robinie w północnej części obszaru objętego inwentaryzacją

Fot. 7 Widok ogólny od strony zachodniej, widoczne liczne siewki sosny zwyczajnej

5. LITERATURA

Kondracki J. 2009. Geografia regionalna Polski. Wyd. Nauk. PWN. Warszawa.

Matuszkiewicz Jan Marek. 2008. Geobotanical regionalization of Poland (Regionalizacja geobotaniczna Polski). IGiPZ PAN, Warszawa.

Ratyńska H., Wojterska M., Brzeg A. 2010. Multimedialna encyklopedia zbiorowisk roślinnych Polski [Dokument elektroniczny] oprac. program. oraz dydaktyczne Marcin Kołacz.